

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. felévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Harcz a kontárok ellen.

A hazai kisipar egyik rákfenéjére akarunk e cikkben rámutatni. Olyan bajról szolunk, melyet lépten-nyomon tapasztalhatunk minden városban s nagyobb községben s amely bajt mégis hallatlan nemtörődömséggel tűrik nemcsak az illetékes iparhatóságok, de legtöbbször maguk az érdekelt iparosok is. A kontárokról szolunk, a modern ipar azon elősdijeiről, akik anélkül, hogy a mesterséget megtanulnák vagy hozzá értenének, a törvény minden védelmével és jogával felruházva úzik az iparágat s elveszik a tanult iparos kenyerét. Végtelenül igazságtalan ez a helyzet, nem csoda, ha a helyzetükkel elégedetlen vidéki iparosok visszasírják a céhrendszert, mely ha maradi volt is, ha kényelmentlen és együgyű volt is, de a kontár gyilkos konkurenciája ellenében megvédte a tanult mesterembert.

A szabad verseny elve szép s teljesen megfelel a modern szellemnek, mely a mai ember életfelfogását átlengi. De sajnos, a szabad versenynek már oly nagyok a kinövései, az elv helytelen alkalmazása már annyi igazságtalan és méltatlan helyzetet teremtett, hogy egyes iparágakban már nagyobb kárát látják mint hasznát.

Eveken át tartó keserves küzdelemmel tanulja meg az iparos az ő mesterségét. A legtöbb iparos, mire önálló lehet, már benne van a férfikor nyarában, tehát egy emberöltő mult el, míg annyira tudta vinni, hogy valami szerény műhelyt tudott magának berendezni s megrendelőkre, hitelre, bizalomra szert tenni. Önállóságának első eredménye természetesen az, hogy az állam ráteszi kezét az ő kis egzisztenciájára, sujtván őt aránytalanul magas III. osztályú kereseti adóval; nyomon követi ezt a községi adója s a többi illeték. Nem az iparosnak, az államnak van tehát első sorban haszna abból, hogy az iparos önállóvá lett.

Vajjon a nagy adóért mit adhat az állam ellenérték fejében a polgárnak, s itt az önállóvá lett iparosnak? Első sorban bizonyára jó törvényeket.

Nos, ez az ellenérték nálunk nemcsak hogy nincsen meg, de ipartörvényeink a nagyobb vonatkozásokban egyenesen ártalmára vannak az iparosnak, legkivált a kisiparosnak. Amikor a manapság érvényben levő ipartörvényeket hozták, ezekkel akarták megteremteni a nagyipart, mely addig Magyarországon nem létezett. E törvé-

nyekben egy kalap alá van véve a kisipar és nagyipar, a legtöbb esetben mind a kettőre ugyanazokat a paragrafusokat alkalmazták. Ez volt az első óriási hiba. Eg és töld a különbség a kisipar és a nagyipar, vagyis a gyári ipar között minden tekintetben. A törvénynek ugyanazon rendelkezése előnyös lehet a nagyiparra, de csapás a kisiparra és megfordítva, Sajnos, az előbbi eshetőség a gyakoribb, sőt mondhatni az általános, aminek az az eredménye, hogy némi gyáriparunk csak teremődött valahogy, de kisiparunk mindinkább hanyatlak.

Az ipartörvény legkártékonyabb intézkedése kétségen kívül az, amely megengedi, hogy némi képesített egyének is üzhetnek bármilyen iparágat, ha iparengedélyt eszközölnek ki maguknak az illetékes hatóságnál. Ez pedig csaknem minden egyes esetben megadja az engedélyt, mert hiszen a lehető legkönnyebb formaságokhoz van kötvé az iparengedély megadhatása. Nevezetesen üzletvezetőt kell bejelentenie annak, akinek az iparra képesítése nincs, de azt mégis üzni akarja. Ennek az üzletvezetőnek képesített iparosnak kell lennie, s tényleg kell is működni az illető műhelyben vagy ipari telepen.

Ez pedig a legszűkebb valami. Mert hisz csakis tanult szakemberekkel lehet az iparágat üzni, hozzáértő emberek kellene a műhelyben úgy is, tehát munkásai közül jelent be valakit rendszerint a kontár s aztán csinálhat kénye-kedve szerint amit akar.

A helyzet tehát az, hogy a törvény semmiféle előnyben nem részesíti a képesített, tanult iparost a tanulatlan s a mesterséges beleszóppent egyén fölött.

De hány esetben játszik ki a kontárok a törvénynek az üzletvezetőkre vonatkozó enyhe követelményeit is! Hisz a legtöbb kontár műhelyének, vagy telepének nincs üzletvezetője egyáltalában.

Hatóságaink végtelen nyugalommal nézik, mint nő a pénze vagy egyéb körülmény által valamely iparágba beleszóppent kontár a képesített iparos fejére. Mert akármit beszélnek is, a kontárban nincsen meg a mesterség megbecsülése, a tisztességes verseny iránti érzék, a testületi szellem, a munkás érdekének istápolása. A kontár ideig óráig vállalkozó, aki addig facsarja a citromot, amíg leveses, aztán félrehajtja és más mesterség, helyesebben kontárság után néz.

Ha esetleg vagyonos a kontár, az kész veszedelem a képesített iparosnak. Potom áron vesztegeti az árút, hogy a konkurenciát lehetetlenné tegye. De másrészt megelékszik kisebb nyereséggel is, mert hisz ő nem hozott annyi áldozatot, hogy a mesterséget elsajátítsa.

Szóval, a kontár az iparos alja, akár gazdag, akár szegény.

Evek óta hasztalanul sürgetik a jobbkat, a képesített iparosok az ipartörvény revizióját. Hasztalanul, mert az ipartörvény a nagyipar számára készült, annak pedig speciáliter a törvény ellen nem lehet panasza.

Társadalmi úton kell tehát a harcot felvenni a kontárok ellen. Álljanak össze a képesített iparosok és társadalmi úton védjék meg jogos egzisztenciális érdekeit, miután a törvény nem tudja megvédni őket. Harcot kell indítani ellenük, eszköz és mód a harcviselésre kínálkozik elég.

Iskola és család. Allami főgimnáziumunk tantermei ma nyilnak meg ismét az oktatásnak és az intézet igazgatósága lapunk mai számában nyilt felhívást intéz az alkalomból a szülékhez, amelyben kifejti, mennyire együttműködésre van hivatva az iskola és a család, ha azt akarjuk, hogy a tanteremny jó legyen és az iskolai év ne záruljon a szülék azzal a gyakran felhozott panaszával, hogy ime — hibába áldoztak gyermekükre, hibába költek az iskolázatásra, a fiú csak nem tanult — és elbukott a vizsgán.

Az iskola és a szülék együttműködésének egyik eszközét látja az igazgatóság abban, hogy a főgimnázium mai megnyitó ünnepségén úgy a szülék, mint a szállásadók jelenjenek meg lehetőleg teljes számmal. — Nyilván azért óhajta ezt a főgimnázium igazgatósága, hogy — a megnyitó ünnepségen az intézet fegyelmi szabályzata is felolvasatván és megmagyaráztatván, — így a szüléknek és szállásadóknak is módjukban legyen e szabályzatot megismerni és így otthon felügyelni arra, hogy a növendékek tényleg úgy élnek-e az iskola falán kívül is, ahogy ezt tőlünk az iskolai fegyelem jogosan megköveteli.

Elismeréssel adózunk a főgimnázium igazgatóságának a kezdeményezésért, melynek nyilvánvaló célja nem lehet egyéb, csak az, hogy a szülék közelebb hozza az iskolához, a tanári testülethez és részeseivé avassa őket, legalább fegyelmi rendszabály tekintetében az oktatás, a gyermeknevelés sikeresebb mivélésének.

Sajnos, de úgy van, hogy ma a legtöbb szülék mindenben teljesíteni véli a gyermeknevelés körül kötelességét akkor, ha

gyermekét beírta az iskolába s lefzeti érette a tandíjat. — A többi, úgy véli, — végezze az iskola, a tantestület, mert ő a tadjifjlesztéssel jogot váltott magának arra, hogy csak vesződjének most már az ő gyermeke nevelésével.

Ez pedig nagy tévedés. Az iskola, ahová nem egy család gyermekei, hanem az egész városi járnak, első sorban nem nevel, hanem oktat, és az oktatást a neveléssel együtt csak úgy teljesítheti sikerrel, ha szülék és tantestület közt megvan a kölcsönhatás a gyermeknevelésre, nem pedig úgy, hogy a szülék nemtörődömsége lerontsa otthon, amit az iskola épít.

Aki szülő azt kívánja, hogy gyermekét a tanító nemcsak oktassa, hanem nevelje is, mert ő maga le akarja rázni a válláról ezt a kötelességet, az ne iskolába járassa gyermekét, hanem nevelőt tartson mellette, mert a gyermeknevelésre az iskolában fizikailag sem rendelkeznek a tanerők megfelelő idővel.

Örömmel üdvözlök tehát a főgimnáziumi igazgatóság azt a kezdetét, mely mai felhívatásban megnyilatkozik és amellyel a szülék részeseivé igyekszik tenni a gyermeknevelésnek akkor, mikor arra hívja fel a figyelmüket, hogy legalább a megnyitott ünnep jelenjenek meg és az iskolai felügyelmi rendszabályt igyekezzenek megismerni, hogy e tekintetben ellenőrzést gyakorolhasson a család a maga csemetéjével szemben.

A kezdsébből — azt hisszük — a szülék és tantestület bensőségesebb viszonya fejlődik majd ki, melynek eredménye nem lehet, csak az, hogy nálunk is meghonosulnak majd a szülék és tanárok együttes időközi tanácskozásai, amiből nagy alás fakadhat nevelésügyünk.

Válasz a „Veszedelmek”-re.

Lapunk előző számának vezető cikkében az augusztus 26-ki városi közgyűlés szomorú eseményeinek tanulságaival foglalkoztunk és rámutattunk a veszedelmekre, melyek városunk közbékéjét — az ilyen események révén fenyegetik.

Erre az újságírók most Szentes város polgármesterétől a következő választ kapjuk: Engedje meg a Tekintetes szerkesztő úr, hogy a legközelebb megjelent lapjában közzétegyem a „Veszedelemek” című cikkre alantitokban válaszoltjak.

E cikk tárgyánál, tartalmánál és célzatánál fogva közérdekű lévén és tulajdon személyemmel is foglalkozván, — ámbar a sajtotban nem szeretek előtérbe lépni — és ámbar tudom, hogy sokak szemében: „qui se excuset, ipsum accusat”; mégis kénytelen vagyok felszólalni, mert úgy vagyok odaállítva, mint aki elnöki érélytelenségemmel egyik tényezője lettem az augusztus 26-ki közgyűlésen tapasztalt illetlen kirohanásoknak, neveletlen hangnak, az osztálygyűlölet durva kirohanásainak és ezen incidenciáknál a közgyűlés tárgyalása méltóságának korcsmai civódással lealacsonyodásának. Együttal jónévelőségének, a közügyek őszinte szolgálata körül kezeségének és a tisztesség iránti élelnek és jogosult igényének „szűrőszitáján” keresztül egy szép elméletet állít fel, sőt igyekszik példámmal demóns rálni, hogy milyennek kell lenni a közgyűlés elnökének, hogy a képviselőtestület tanácskozásainak méltóságát a minősíthetlen kirohanások ellenében megtudja védeni.

Mindenkor jónéven veszem a jótanácsokat, honorálom a „Veszedelmek”-ét is megvallom, el voltam rá készülve, hogy a tanulságúól nekem is kijut, amint ezt környezetem előt nem is késtem felemlíteni. Ez elméletre az ismert példabeszéddel fele-

lek: „Mind bolond ember az, aki jobban csinálja, mint ahogy tudja.” Bizonyára jónévelőből származott tanításai, fájdalom, rajtam kevésbé fognak, mert egy az, hogy már vén csont vagyok, más az, hogy magamnak is megvan a magam önálló felfogási képessége, akarata és bátorsága, de megvan itélőképességem is; és harmadszor, képtelen vagyok alkalmazkodni olyan nézőponthoz sikeresen, amelynek érvényesülése két tényező egyetértésétől függ, én pedig a kisebbike vagyok azoknak.

Mind hiába való az egetverő elnöki bölcsesség, tapintat, erély, méltóságérzet, higgadság, ha a képviselőtestület tagjai önmagukat felgyelmezni, tisztességérzetüket megőrizni nem képesek. Ilyen képviselők közt elnöki szóval, rendreutaltással, szóelvonással a rendet fentartani nem lehet. Az elnöknek bármekkora jóakarata, bármily erélye kárba veszik a félvesztett emberek túrelmetlenségén; és még szomorúbb a helyzet akkor, ha nem az egyes emberekben öletszerűen, hanem pártokká alakult embertömegek közzsellemben van meg azon irányzat, mely a mérsékletet, az illetet labbal tiporva, valódi vagy képzelt túlsúlyának hitében hadat izenni készül mindennek, ami nem érette van.

Avagy nem ezen „ősdi, dohos, penészes” szellem nyilatkozott-e meg az augusztus 26-ki közgyűlésen, nem az iskolagyűlölő emberek ellenszenvre kapott e szelentyűt mindenki és minden ellen, aki és amik e fogalom alatt értetnek: „civilizáció, műveltség”? — Meggondolandó továbbá, hogy az utódok korát éljük, amely korszak mindig hevesebb, féltelenebb szokott lenni a mester koránál. Egy helyett tíz, támad. akik a vezérségért versenyeznek és túllítalják egymást, — persze, nem a mérsékletben és higgadságban, hanem a nagyhangú kijelentésekben, megköcköztatván az alkalom hevében egy egy olyan itéletet is, melyet utóbb szerzője is restellene aláírni.

Ily szellemű kifakadásokkal volt teljes a közgyűlés, a nélkül, hogy a szereplők eljárt szajukkal akár a másik társadalmi osztályt, akár egyeseket, akár intézményeket konkrét megsejtették volna. Szónokaink a szólasszabadságban tobzódtak valóban, de egyenesen sértő nyilatkozatokat nem szalajtottak el és ha mégis visszatüszést szültek beszédeik, ezek azok szellemének maradáságában, ellenszenvességében gyökereztek, mely annál feltűnőbb volt, mert az emberek — úgy tetszett, hogy jó idő óta — megjuhászodtak.

De hol vagy, egészséges szélvonalom, mely elozlatod a nehéz, fojtó párat, azt a sűrű ködöt, amely Szentes város társadalmá 95 százalékának agyát megülte, szemét elhomályosította; hol vagy a komoly gondolkodásnak, tárgyalás biralatnak és az egészséges társadalmi, de erkölcsi nézőponthoz is hivatott művelője és köteles munkása, hogy a tizenkettedik órában dologhoz lász és a civilizáció nemes harcokat kivédő részedet a közügyek körül becsületen küzdelemben; hol vagy tanult, pallérozott, okos, mérsékelt, itéletben eszes társadalmi osztály, hogy irányt, tartalmat adj a képviselőtestületnek, tanítást a gyengébbeknek, mérsékletet a könnyű fajú, elragadtatásra hajló elemeknek; hol vagy, az igazi polgári érelyeknek, politikai érettségnek, a társadalom szellemi és erkölcsi nevelésének rátermett férfa, hogy gyujtalan szeretetteljes világot a tévedetteknek, homályos elméknek, elbizakodott laza lelkeknek és adnál meletet a kemény, kéréses szívűeknek; hol vagy értelmiségi osztály?

Azt nem mondom meg — noha tudom — hogy hol vagy; de azt sajnálattal kell tapasztalnom, hogy a közügyek élen, a képviselőtestületben nem vagy. A társadalmi életben való forgolodásod tisztán magánjellegű szórakozás, saját kedvtelés, sokszor a nap unalmanak előlése. A közháznú tevékenységétől, a közügyek apolásától azonban — elismerés adassék a dícséretes ritka kivételeknek — tavoltartód magadat, a közgyűlések csarnokától elmaradsz, távolléteddel tündökölsz. A közgyűlési terem baloldali részének tömött padsoaraival szemben őrés széksorok sóhajtoznak, hogy Szentes város intelligenciája nincs itthon. A város közgyűlei csak felesen vannak gonddva, egyoldalúlag, kitéve ezen

egyoldalúság ezernyi veszedelmének. Mint-hogy nincs akik mérsékélek, helyreigazítsák, a felfogás elfajul, a fogalmak eltorzulnak és a közügyek felett való higgadt gondolkodás a hivatottak kezébb kiesik, hogy az elfogult pártoknak, a belátás nélkül szülőkölködő utcának maratéllja legyen.

Szentesi intelligenciál — te nagy kötelességek hordozója és nagy mulasztások vétkekettes vagy! Cave!

Különbön adjon az isten békességet, erőt, egészséget.

Maradtam tisztelettel:

Dr. Lakos Imre,
polgármester.

A polgármester úr válaszára csak egy-két észrevételünk van.

Példabeszéddé, mely szerint mind bolond ember az, aki jobban csinálja, mint ahogy tudja, egy másik példabeszéddel felelünk: „A pap is holtig tanult. Nem csinálhatja senki jobban, mint ahogy tudja, de — erős akarral, szilárd eltekéltéssel mindenki megtanulhat valamit jobban is csinálni, mint ahogy tudja; ha pedig megtanulta, tudni is fogja jobban csinálni, tehát nem lesz bolond ember. Akárhogyan bizonyodik is mellette, senki el nem hiszi a polgármesternek, hogy ő olyan véncsont volna, akin már nem fog a tanulás.

Nem erélytelenséget vetettünk a polgármester szemére, sőt megmondtuk, hogy erély nélkül nem szülőkölköd a jóakarat is megvan benne, hanem mondottuk, hogy nem mindig helyén és nem mindig tapintatosan alkalmazza az erélyt és azért nem imponál.

Hogy a köztanácskozás méltóságának megóvásához minden tényező hozzájárulása szükséges: ezt jól tudjuk. De ha az arra való jóakarat nincs meg az egyik részen, annál hatalmasabban kell megnyilatkoznia a másik részen és hogy a két rész közül — közgyűléseken — az elnök volna a kisebbike — ezt el nem ismerhetjük, mert nagyon szomorú volna ha így volna és mert mi közgyűléseken nagyobb hatalmat az elnöknek, ha tisztét — mint ő szokta — szigorú partatlansággal tölti be, — nem ismerünk.

Az elnöki tiszt betöltése — igaz, — a mi különleges viszonyaink közt — erős próbára teszi emberét; de hiszen, ha e próbátéves eszik, akkor könnyű elnöküsködni, mert akkor szükségtelen felnyúl a köztanácskozás rendjére és megtorolni a nem létező túlkapásokat.

Egyebekben, amit a polgármester úr Szentes város intelligenciájának a közügyek iránt tanúsított vétkes mulasztásáról mond: mindazt az utolsó betűig készségesen igaznak ismerjük el, hiszen szóvá tettük ezt és megrógtuk, elítéltük nem egyszer magunk is.

Es hogy az a vétkes közöny, melyet az értelmiség a közdolgok intézésével szemben tanúsít, szintén az anárkia, az illetéketlen hatalmi túlkapások egyik kútfeje: ezt sem tagadhatja el senki.

Ezért is mondtuk cikkünk végén: javuljunk meg mi magunk, hogy a közzsellemet megjavíthassuk.

Mert ez utóbbi megjavítása érdekében tanulni, okulni a legvénebb csontnak sem szabad restelkednie.

Téiat okuljunk, tanuljunk, javuljunk mindannyian, — még önmagunk meggyőzése arán is.

Felhívás

a gazdaközönséghez.

A Nagyméltóságú Földmívelésügyi Miniszter Úr a f. évben is elismerő díszokmánynyal és 100 korona jutalomdíjjal kívánja kitüntetni azokat a gazdasági munkásokat és cseledeket, kik évek hosszú során át hűséggel, becsületben szolgálták együgyanazt a gazdát vagy gazdaságot.

Varmegyénk területéről ez évben ismét

5 ilyen munkás és gazdasági cseléd nyerheti el a kitüntést,

Felhívjuk ezért a gazdákat, akiknél olyan gazdasági munkás vagy cseléd áll szolgálatban, hogy a diszokmány és jutalomdíj elnyeréséért versenyezhet, — jelentsék ezt be a lehető legrövidebb idő alatt egyesületünk titkári hivatalánál Szentesen, Kossuth-ter, városi bérház.

Szentesen, 1901. szeptember 1-én

a csongrádvármegyei gazdasági egyesület elnöksége.

Ujdonságok

Szentes, 1901. szeptember 5.

— **Jelöltjárás.** A közeledő képviselőválasztás előveti nálunk is az árnyékát. Ha nem valami feltűnő módon is, de mozgolódni már a pártok és megindult a képviselőjelöltjárás is. A mult szombaton este az Ugron párti töredék jelöltje, Mérey Lajos nyitrai ügyvéd érkezett Szentesre, ahol a pályaudvaron a párt vezető férfiai fogadták. A képviselőjelölt a vasárnapot Szentesen töltötte, tanácskozott pártfeleivel és az ellenzék más árnyalatának kiküldötteivel s aztán vasárnap este elutazott.

— **Választás Algyón.** Algyón a mult szombaton részleges tisztújítás volt. Közgymot, másodbíró és egy esküdtest kellett választani. A választás, mint értesülünk, rendben folyt le és közgym KISS Márton, másodbíró SZÉLL Ambrúz, esküdtest GONDA Pal lett.

— **Esküdtszéki tárgyalások.** Folyó hó 9-én nyílik meg a szegedi polgárbíróság ez évi 5-ik szessziója. Érdekes szesszió lesz mányban is, mert vágyunk most is több napját köti le magának és hozzá ezúttal gazdag, változatos műsorral. Így szeptember 12-én TASNÁDY Antal dr. kollegánkat és társát állítják törvény elé három rendbeli nyilvános becsületsértésért. — Szeptember 16-án a fogva levő GÁLFY Sándor ügyét tárgyalják nyilvános becsületsértés és rágalmazás miatt. — Szeptember 17-én HEGYI Páter és társaival számol le az esküdtszék, amiért izgattak. — A szesszió utolsó napját, szeptember 23-át pedig szintén GÁLFY Sándor foglalta le magának, akit ekkor több rendbeli rágalmazásért vonnak felelősségre.

— **Enyed Lukács Kisteleken.** A tápi kerület népszerű képviselője: ENYEDY Lukács, a választók meghívására Kistelekre utazik, beszámolóit tartani. ENYEDY Lukács a kapott meghívás után értesítette a kisteleki választópolgárokat, hogy vasárnap, a f. hó 8-án Budapest felől délelőtt 11 óra körül érkezik a községbe. A képviselő fogadására szép előkészületeket tesznek Kisteleken és a választók az alkalommal különösen is kifejezést óhajtnak adni képviselőjükhöz való ragaszkodásuknak. ENYEDY a kisteleki buzgó pártelnök: KERESZTES N. Antal földink ottani gyógyszerész óhajja vendégül látni házában, a beszámoló beszéd alkalmával.

— **A pusztaszteri templom-egyesület** e hó 8-án gyűlést tart Szegeden s az alkalommal fontos tárgyak fölött fognak határozni. Így a gyűlésen VÁRADY Gyula hitoktató egyetli tag azt az indítványt teszi majd, hogy a pusztaszteri egyesület vegye át Csongrádvármegyétől gondozásába a pusztaszteri Árpád-

emlékét és a körülötte bekerített területet úgy, hogy a fentartás költségeihez azért a vármegye is hozzájáruljon. Az egyesületben ismét szép, hazafias ünnep rendezését tervezik. A f. hó 15-én akarják ugyanis elültetni a hétvezér fáját. A faültetés hazafias ünnep keretében történne meg.

— **Az asszonyirtó utolsó útja.** A hirhettett asszonygyilkos az akasztófától megmenekült és életfogytig tartó fegyházra ítélt KATONA György sorsa most lett teljesen megpecsételve. F. hó 3-án fejezték a zárkájából a bírák elé, hogy felolvassák előtte a miniszter rendeletét, mely a rablógyilkos örökös otthonaül az illavai fegyházat jelöli ki. Szuronyok közt kísérték a rabot a törvény elé. Vidáman ment, vidáman is készülődött az utolsó útra, nagy gondjai rakosgatta össze a civil gúnnyját, mert erősen bizakodik benne, hogy szüksége lesz még rá. Pedig penész eszi meg akkorra a kis ladát, mire az asszonyirtó — a legjobb esetben is — ki szabadulhat. Kerek 15 év telt el addig, az is úgy, hogy az egész idő alatt példásan viselte magát és teljes megbánást mutasson. Ennyi időt pedig kevés ember él meg a fegyház levegőjében. Délelőtt tizenegy óra körül indult a vonat, melylyel KATONA Györgyöt Illavára szállították. A pályaudvar persze nagy feltűnést keltett a megvasalt fegyenc, ahogy vidáman, derűs jövedélvel várt az utasok közt. Még az utolsó útja előtt is kedve volt kísérőivel écelődni, akik előtt azt hangoztatta, hogy visszalépjék majd nem jön ilyen parádával. KATONA György most 36 éves, ha megéri a szabadulás idejét és rá is szövel közelbe lesz a deresedő hatvanhoz, mint az ötvenhez. A rablógyilkos azóta már Illaván van, ahol egygylet több a benépesült magánzárkák száma, mióta ő a fegyházba beköltözött.

— **Az öt és ötven frtosok bevonása.** A belügyminiszter közzétette arról értesíti törvényhatóságunkat, hogy az 5 frtos és 50 frtos államjegyek kiadása és átváltása 1901. szeptember 1-vel teljesen megszüntetik és az államipénztárak és hivatalok a náluk lévő, vagy hozzájuk befolyó 5 és 50 frtosokat ezen az időn túl többé nem adják forgalomba. Ezek az államjegyek a magánforgalomban 1903 február hó 28-ig bezárólag névértékben elfogadandók, a m. kir. államipénztárak és hivatalok azonban kötelesek azokat 1903. augusztus 31-ig fizetéseken elfogadni. 1903. szept. 1-től 1907. augusztus 31-ig az 5 és 50 frtos államjegyeket kizárólag az osztrák-magyar bank és pedig budapesti főintézetnél és a magyar korona országai területén működő fiókjátszeteinél lehet beváltani, azontul azonban az államnak ezen államjegyek beváltására vonatkozó minden kötelezettsége megszűnik. A bevonandó államjegyek helyett 5 koronás ezüst érmék és 10 koronás bankjegyek bocsáttatnak ki. Az új 10 koronás bankjegyek kibocsátása f. évi szeptember hó 2-án veszi kezdetét.

— **Vivótanfolyam.** ZOLNAY Viktor, az előnyösen ismert vívomester Szentesre készül jönni e hó folyamán, hogy itt hat hetes vivótanfolyamot tartson. Természetes, hogy ez a kurzus csak úgy jöhet létre, ha megfelelő számmal, legalább 25—30-an jelentkeznek, akik abban résztvenni kívánnak. Felhívjuk e körülményre a vívosport kedvelőinek figyelmét azzal, hogy aláírasi ívet VANECSERY Sándor dr. ügyvédnél s hogy akik a kurzusban résztvenni akarnak, az ívet mielőbb írják alá. Az aláírás természetesen kötelező.

— **Öngyilkosság.** A Petőfi szálló bérház szőnyegének bejárója előtt egész kis csodület kekedett f. hó 3-án ebéd után. Kis diágyerekek rajzottak ki-le a bejárón, közben felöttek is — a kíváncsiság vitte oda őket. Szenzáció történt a bérházban, a kereskedő egylet szolgálja, egyúttal az emeleten levő múzeumnak is takarítója: BATIC Kálmán felakasztotta magát az épület pincehelyiségében. Egy kis leány ment le közvetlen ebéd után a pincébe, az látta meg az egyik rekeszték ajtószárány függő alakot s rémuldözve

futott ki az utcára, hogy a pincében akasztott ember van: ez vonzotta oda a kíváncsiak tömegét. Mire a boldogtalan embert a kötélről levágták, már halott volt, sőt ekkor már szelében beszéltek az is, hogy BATIC Kálmán a búne vitte rá az öngyilkosságra: hűtlenül elkezdte a múzeum eregnyűjteményéből néhány darab arany és ezüst pénzt, ez kitudódott s most a büntetés elől menekült a halálba. —

Az esetről a CSONGRÁDMEGYEI ELLENZÉK tegnap száma úgy ír, mintha CSALLÁNY GÁBOR múzeumőr vádfőjelentése kergette volna BATICOT az öngyilkosságra. A múzeumőr ezzel szemben a következőkben tudatja velünk a való tényállást, kérve, hogy azt lapunkban közzétegyük.

BATIC, mint a múzeum takarítója úgy viselkedett, hogy a múzeumőr teljes bizalmát megnyerte. Vasárnap CSALLÁNY INCZE JÓZSEF főgimnáziumi tanárt kalauzolta a múzeumban s ekkor vette észre, hogy egy szekrényből hiányzanak az aranyak, helyükre értéktelen játékpénzek (Spielmarke) vannak téve s miután ugyanazon szekrény másik oldalán ott látta a többi aranyakat, azt hitte, hogy a múzeumban időzőt barátai tréfálták meg. Lopásra nem gondolt, mert úgy vélte, akkor az összes aranyakat lopták volna el. Később azonban megtudta, hogy nem tréfa a dolog; tényleg hiányzik 6 drb. arany, 1 drb. angolos ezüstforintos és 1 drb. ezüstforint hamisítvány.

Azonnal tisztában volt vele, hogy csak a helyzettel ismerős követhette el a lopást és pedig csak hétköznapon, mert vasárnap nem juthat senki a szekrényfeltunyogatóshoz. BATICRA távolról sem gyanakodott, mert az hangzattallegjobban, hogy ime, ez a köszönet a fáradozásáért. Elhatározta azonban, hogy ha a pénzek nem kerülnek meg, beszerzi azokat saját költségén és lemond, mielőtt nagyobb kár érne.

Másnap, hétfőn reggel BATIC azzal örvendeztette meg, hogy egy drb. elvezett arany megkerülését jelentette. Azt mondta, hogy azt egy ember, akit vezetéknevéről meg is nevezzet, adta át neki azzal hogy az unokaöccsétől kapta, aki Sárospatakról majd levelét is ír CSALLÁNYNAK. A múzeumőr ezt elhitte és kijelentette, hogy nem kívánja az illető megbüntetését, nehogy ballépése egész jövőjét tönkretelgye, mire BATIC megjegyezte, hogy megkerül most már mind az elvezett pénz, mert majd utána jár ő a gazembernek.

Barátai unszolására azonban CSALLÁNY az ügyet mégis a rendőrség elé vitte. Ott letébe helyezte a megkerült aranyat s fejlejtését tett, nem vádolva senkit, legkevésbé BATICOT, akire akkor sem gyanakodott.

A kapitányság azonban kihallgatta a szöveget, aki aztán beismerte, hogy 3 drb. aranyat ő emelt el, majd, mikor CSALLÁNY épp a kihallgatáskor lépett be, beismerte töredelmesen, hogy csak ő a tolvaj és bocsánatot kért, amit meg is kapott, mert a múzeumőr kijelentette ott, hogy megbüntetését nem kéri és a vádat visszavonja, az eljárás megszüntetni kéri. Az aranyak közül BATIC kettőt CSILLAG ÁRMIN ékszerésznek, kettőt FELSENBURG Benedek órásnak adott el, az ezüstpénzeket elköltötte, 1 aranyat visszaadott, egyet hogy hová tett: nem mondta meg. Erre nem is unszolták, csak azt kívánták, hogy úgy ezt, mint a pénzt másnap vigye be a kapitányságra, hogy az aranyakat visszaválthassák. Ezt meg is ígerte, de nem tette meg, hanem e helyett felakasztotta magát. Ez a száraz tényállás, melyből nyilvánvaló, hogy BATICOT senki sem kergette az öngyilkosságra.

— **Összezsúta a malomvitorla.** HAVRILLA Adam 38 éves molnár a DOMBAI SZÜCS János Hékedén bérelt szímalomban volt alkalmazva. Folyó hó 2-án vigan forogtak a malom vitorlászárnyai, bent meg a malomházban ontógették a szemet a garatra, örölgötték a gabonát. HAVRILLA munkaközben kidugta fejét a malomházból, de olyan szerencsétlenül, hogy nyaka épp a két vitorlászárny közé ekéledött. A szárnyak vitték, emelték az embert fel a magasba, aztan lecsapták a földre, hol összezsúzott testtel, holtan terült el. Az összezsúzott emberhez hívott hatóságok orvos a kapitánysághoz tett jelentésében leírja, mily zúdások okozták HAVRILLA halálát, — akinek hulláját — miután búncsét nem forogt fent, nem boncolták fel.

— **A cseléd bosszúja.** Egy elvetemedett cselédleány kísért be a napokban a csendőrség Szegedre, aki egy teási gazdaember házát döntötte mély gyászba s akit gyilkosság és gyújtogatás miatt tartóztattak le.

Csamangó Zsuzsi a cseléd neve, Bálint Andrásnál állt, mint mindenek szolgálatában. A múlt héten Balinték egész nap kit voltak a földiken burgonyát szedni, a tanyán csak a cseléd lány és a két kis gyermek maradt. A Zsuzsi cseléd, alighogy a gazdáék elmentek, bezárta a két kis gyermeket a szobába, elcsavargott s csak este tért haza, ekkor bocsátotta ki a gyerekeket. Bálint aztán, mikor ezt hazajövet a gyerekektől megtudta, egy kötéldarabbal verte meg a cselédjét.

Pal nap előtt Balintéknak ismét el kellett hagyniuk a tanyát s a gyermekeket most is a cselédre bízták, ráparancsolva, hogy vigyázzon rájuk. Alig távoztak azonban a szülék, a cseléd ismét bezárta a gyerekeket és távozni készült, mire az apróságok éktelen sivalkodásba kezdtek. Csamangó Zsuzsit ez olyan dühbe hozta, hogy a két gyermeket, az egyik 3, a másik 6 éves fű — megfojtotta. Hogy pedig szörnyű bűnt elpálástója, petróleummal leöntötte az ágyneműt és burortok, aztán felgyújtotta a szobát, maga pedig elmenekült.

A szomszédos tanyákon észrevették a keletkező tüzet és csakhamar el is oltották, mielőtt a gyermekek ruhája, — kik halva feküdtek a szoba közepén — lángra kaphattak volna. A csendőrség elfogta a gyilkos leányt, aki bevallotta szörnyű bűnét, azt azonban felmentésül, hogy gazdája egyszer már megverte és most is attól félt, hogy — a gyermekek elarulják — ismét verést kap.

— **Elégett szarvasmarhák.** A dorosmai tanyák hőzt mult szombaton este nagy tűzvész pusztított. A Wolf és társai birtokán lévő istálló, melyben 60 darab hizott szarvasmarha és a rozsermés is volt, földig leégett. A drága állatok bentvesztek a tűzben, mely abból támadt, hogy az egyik béres véletlenül leütötte az istálló függőlámpáját. A kárt ötvenezer koronára becsülik. Az istálló biztosítva volt.

— **Halva találták.** A f. hó 1-ről másodikára viradó éjszakán, a tanyáról hazajövet, holtan találták, ágyában fekvő, a II. tized 462. számú lakásán F á b i á n N a g y Sándor 65 éves agastyánt a hozzátartozói Cz u h e r m a n Soma dr. kerületi orvos, a kit a kalott obszerválására hívták, a rendőrséghez beterveztett jelentésében oda nyilatkozik, hogy az agastyán már az esti órákban halhatott meg. A háznál lakók egész délután nem látták F á b i á n N a g y o t az udvaron, de ez megtörtént maskor is és nem tűnt fel nekik. Egyébként a hullán sem külérőszak, sem önvédelem nyomai nincsenek és így valószínű, hogy szélütés ölte meg az öreg embert.

— **Becsületet megtaláló kerestetik.** F. hó 3-án a helyi Petőfi szállóig terjedő útszakaszon elveszett egy opálkőves arany nyakkendő. A becsületet megtaláló illő jutalmat kap, ha ezt a tít szerkesztőségünkbe behozza.

— **Hatóság elleni erőszak.** A szegedi kir. törvényszék Kollát Lukács Márton csongrádi tanyai embert másfél hónapig fogházra ítélte, hatóság elleni erőszak vétségében mondván őt ki bűnösnek azért, mert mikor elakarták vinni a lefoglalt lovait, visszavillára kapott és azzal fenyegette a mezőőröket.

— **Bitang jóság.** Mígocs község köz. házában egy ló van bitangásban. A magát igazolni tudó tulajdonos a jóságát ugyanott átvetheti.

Foulard-selyem 65 krajcártól

3 fnt 65 krajcár méterenként bluzok és ruháknak, valamint „Henneberg selyem” fekete, fehér és színes 65 krajcártól 14 fnt 65 krajcár méterenként. Mindenkinél **vám és portómentesen** házhoz szállítva. Minták forduló postával. Svájczba kettős levéljeggyeltek, Henneberg G. selyempyáros (cs. és kir. udvari szállító), Zürich. (1.)

Felhívás

a szentesi állami főgymnasiumba beiratkozott tanulók t. szülőihez és szállásadóihoz.

A tanév végén kibocsátott iskolai értesítőben általános az a panasz, hogy a szülők az egész iskolai éven át alig érintkeznek az iskolával s az iskola magasztos hivatását és fáradságos munkáját vagy éppen nem, vagy csak csekély mértékben támogatják; más szülők pedig legjobban akarattal mellettl sem tudják, mikép érhetnek el a fiainknál jobb tanulási eredményt, s mind ennek szomorú következménye a tanév végén a tömeges bukas s az iskola ellen való igazságtalan kifakadás. Minthogy az iskola a szülők támogatása nélkül csakugyan nem képes a kívánt eredményt elérni, az állami főgymnasium igazgatósága kellő utasítást akarván adni arra nézve, milyen felügyeletet és ellenőrzést kell gyakorolni a tanulókkal szemben, arra hívja és kéri a t. szülőket és szállásadókat, hogy az új tanév mai megnyitását, d. e. 9 órakor a főgymnasium rajtermében megjelenjen szíveskedjenek.

Szentesen, 1901. évi szept. 4.

Az igazgatóság.

Irodalom.

Martinuzzi György. Ez a név egész korokat jelent a magyar nemzet történetében. Allamférfinak aligha jutott tragikusabb sors, mint neki, a ki oly bizonyos volt a saját céljáról. Örökké két part közl kellett jatszania hintapolitikával. Lassú és megfontolt módon kellett arra törekednie, hogy Magyarországot és Erdélyt egyesítse, mikor ily nagy összeforrás csak egy nagy szenvedély langyjal lehetséges és midőn végre lehetséges volt, egy orgyilkos tör kioltotta életét, hogy csak messziről láthassa az Igéret Földjét, mint Mózes. Szegény fáradhatatlan bihronok, aki sohasem mutathatta meg hazájához való szeretetét annyira, amennyire érezte és midőn megmutathatta volna, akkor aludt ki élete. Neve Erdélyország történetét jelentette és Magyarországot. Első nagy áldozata volt azon nagy tragédiának, mely századokon át letarolta hazánk legjelesebbjeit. Hazafisága Ferdinánd pártjához vonja, sohasem bírja elfeledni Buda megvételét s midőn látja, hogy Erdély nem a magyar királynak birtoka, hanem idegen zsoldosok prédája, hazafisága megint a régi politikára készíti, a német és török-párt közti ingadozásra. Az ő politikáját is Arany szavai fejezik ki a leghivebben:

„Két ellenség a Duna két parton,
Kéves annak az én egy jó kardom.
Egyiket, a másikat — hiába —
A hogy lehet — gondolja magába.”

Martinuzzi Györgyről és koráról szól a Nagy Képes Világtörténet 131. füzete.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár. Egy-egy kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; fizetéként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

Laptulajdonos és főszerkesztő: **DR. MÁTÉFFY FERENCZ**
Felölös szerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**
Társzerkesztő: **MÁTÉFFY LÁSZLÓ.**

Kiadó lakások.

A vásárhelyi utcán, III. tized 41. szám alatt több rendbeli lakás bérbeadó.

A városhoz közel levő berekhatón egy házi föld, göré és borpince, továbbá a derekegyházi oldalon 2 fertály tanyaaföld a rajta levő épületekkel ELADO. 3—1

Értekezni lehet özvegy Arady Lajosnéval vagy Szvaton Józsefnél.

Elemi vagy polgári osztályok magánúton való előkészítésére, úgyszintén zongora vagy német oktatásra ajánlkozik okleveles tanítónő. Cim a kiadóhivatalban. 3—2

HALVACSORA

Tisztelettel értesitem a n. érd. közönséget, hogy **MIKLÓS BANDAJÁNAK** Rajec-fürdőről 8 héten való hazaérkezése alkalmából, f. hó 7-én, szombaton este

Halvacsorát

rendezek a Petőfi szálló helyiségeiben. A halat szegedi halászok főzik. Kitiűnő, tiszta italok és pontos kiszolgálásért kezeskedem. Szentesen, 1901. szept. hó.

Halász János,
vendéglős.

2—2

ad. 2768. Szentes város közgyámjától. 1901. sz.

Árverési hirdetmény.

Szentes város Tek. árvaszékétől nyert megbízatásból folyólag alulirt részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a **néhai Szoboszlai (Somodi) Szabó Lajos** hagyatékához tartozó ingóságok: **gazdasági felszerelések és jószágok, a f. évi szeptember hó 5 napján (csütörtökön) délelőtti 9 órakor, a hagyaték II. tized 464 számú háznál** azonnali készpénz fizetés mellett nyilvános árverésen elfognak adatni.

Kelt Szentesen, 1901. auguszt. 30.

2—2

Eszédes István,
közgyám.

Mesésen hihetetlen!

olcsók a mi általánosan kedvelt és sok elismerésé kitüntelt

10 óra-speciálisaink és pedig:

Finon nickel-remonitore, kit szabályozva, Kor. fill.	5--
36-rés I. rendű mű	5--
A kedvelt nicker ankel-remonitore, Ross-kopt-rendszer	8 50
Fekete acél-remonitore, 3 acél köpennyel	7 50
Fehér fém, duplán fűdve, arany szegéllyel	7 50
Goldin-remonitore, 3 goldin köpennyel	7 50
Óriás nickel-anter	10.—
Elsőrendű ezüst-remonitore, kettős arany-szegély	8 50
Ugyanez női órában	5--
Elsőrendű ezüst úri ankeróra, 3 ezüst köpennyel	13--
Ugyanez tula-ezüstben	15--

Minden óra vámentesen, egy-egy fajtából legalább 3—3 darab vételenél. Egyes mintadarabok 1 koronával drágábbak. Szetküldés pontosan az ár előleges beklüdele vagy utánvétel mellett. Kicsértes megengedve. Elismert olcsó áraink beigazolhatóan már több ezer órát és óra elárulását segítettek jó és biztos megélhetéshez.

Órák nagy áruház

S. Kommen és társa, Basel (Svájc)

Fiókraktár Bregenz (Vorarlberg)
Postaportó 26, levelező-lap 10 1111.